

REPUBLIKA SLOVENIJA DRŽAVNI ZBOR

Odbor za okolje in prostor

Številka: 802-01/09-7/16

802-01/10-15/8

Datum: 10. 6. 2010

Odbor za okolje in prostor je na 20. seji 9. 6. 2010 ponovno razpravljajal o problematiki upravljanja z vodami v Sloveniji s posebnim poudarkom na problematiki delovanja Sklada za vode. Na podlagi predloženega gradiva Ministrstva za okolje in prostor in Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, pisnih prispevkov Upravnega odbora Društva vodarjev Slovenije, Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije in Zveze ekoloških gibanj Slovenije ter razprave na seji, je Odbor sprejel naslednje

SKLEPE:

1.

Odbor za okolje in prostor (v nadaljnjem besedilu: Odbor) se je seznanil s problematiko upravljanja z vodami v Sloveniji s posebnim poudarkom na problematiki delovanja Sklada za vode.

2.

Odbor predlaga Ministrstvu za okolje in prostor, da opravi analizo ustreznosti dosedanjega sistema plačevanja za vodno pravico in ustrezne višine za vodna povračila. Odbor meni, da je država predvsem na področju plačila za vodna dovoljenja slabo učinkovita, saj nima pravne osnove za določanje višine plačila za vodna dovoljenja, ker Uredba Vlade o določitvi podrobnejših meril za določitev roka, načina in višine plačila za vodno pravico na osnovi določil Zakona o vodah (ZV-1) še vedno ni sprejeta. Zato odbor meni, da bi moralo Ministrstvo za okolje in prostor med svoje najpomembnejše prioritete uvrstiti zagotavljanje učinkovitega sistema plačevanja za vodno pravico, saj se bo tako lahko zagotovilo priliv sredstev v Sklad za vode, ki že nekaj let zamuja.

3.

Odbor priporoča Ministrstvu za okolje in prostor, da celovito in operativno opredeli prioritete naloge in projekte na področju upravljanja z vodami. Odbor meni, da bi s prioriteto postavljenimi nalogami morali reševati predvsem probleme zagotavljanja zadostnih količin in kakovosti vodnih virov za oskrbo s pitno vodo, probleme ogroženosti pred poplavami in sušami ter izboljševanja ekološkega in kemijskega stanja vodnih teles.

4.

Odbor opozarja, da je za doseganje cilja dobrega ekološkega in kemijskega stanja površinskih voda treba zagotoviti in vzpostaviti tudi ustrezne postopke za spremljanje stanja na dejanskih vodnih zemljiščih, za možnost odkupa teh zemljišč v zasebni lasti in za odkupe tudi tistih zemljišč v zasebni lasti, kjer so možne obnove vodnih ekosistemov. Odbor predlaga Ministrstvu za okolje in prostor, da v okviru dejavnosti Sklada za vode

obletnica
večstrankarskih volitev

1990-2010

praviloma v predinvesticijski fazi projektov preveri možnosti ukrepov, ki ne vključujejo gradbenih posegov, to pomeni odkupa priobalnih zemljišč in s tem zagotovitve razširitve struge kot ene izmed variant. Kot možne rešitve pa je treba predvideti tudi spremembe namenske rabe prostora ter tudi ovrednotiti predvidene ureditve vodotokov v primerjavi z opustitvijo določene rabe oziroma objektov.

5.

Odbor opozarja Ministrstvo za okolje in prostor, da se obstoječi programi vzdrževalnih del, ki vsaj delno zagotavljajo cilje rednega urejanja vodnega režima, zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ne izvajajo v celoti. Zato se lahko v prihodnje pričakuje še večje pritiske s strani lokalnih skupnosti in dejansko spremenjene odtočne razmere, saj mnoga dela na vodotokih prebivalci, pa tudi občine velikokrat že sedaj izvedejo kar sami brez vodnih soglasij s strani pristojnih institucij, ob čemer se zmanjšajo pretočni profili in onemogočijo dostopi do vode ter se verjetnost preplavljanja strug s tem znatno poveča. Zato Odbor predlaga Vladi, da sredstva vodnih dajatev, ki bi morala v skladu z Zakonom o vodah v celoti pripadati namenskem Skladu za vode, ki se stekajo v integralni proračun, nameni za financiranje investicijsko vzdrževalnih in investicijskih del na vodotokih.

6.

Odbor opozarja Vlado na kritično stanje na področju nadzora in vzdrževanja pregrad na vodah. V Sloveniji je kot posledica zajezitev s pregradami nastalo v preteklosti okoli 200 večjih ali manjših jezer. Na večini od teh sistemov so se v zadnjih dvajsetih letih razvile dejavnosti, ki v precejšnji meri omejujejo učinkovito izvajanje osnovnega namena. Tako je več objektov, ki so bili zgrajeni za potrebe poplavne varnosti ali izboljšanje kakovosti voda, danes zanimivih predvsem za ribištvo, rekreacijo in turizem. Upravljanje naprav na objektih, ki so v upravljanju Agencije RS za okolje je ročno, celovitega sistema opazovanja in meritev varnostnih parametrov ni. Nekatera zemljišča pod zadrževalniki in celo pregradami so v privatni lasti, kar otežuje nadzor in ukrepanje.

Zaradi razpršenosti odgovornosti med različnimi ministrstvi do sedaj ni prišlo do aktivnega nadzora nad izvajanjem politike varnosti pregrad, ki bi lahko temeljil na obstoječih zakonskih podlagah s področja prostorskega umeščanja pregrad, upravljanja pregrad po namenu in zaščitnih ukrepov pred tveganji. Zato lahko pregrade predstavljajo veliko nevarnost za prebivalstvo, okolje in gospodarstvo. Tako so tako v uporabniški kot v upravni sferi prisotne močne zahteve po reguliranju tega področja.

Zaradi vsega naštetega Odbor predlaga Vladi, da prouči možnost zadolžitve konkretnega organa v okviru Vlade RS za nadzor izvajanja varnosti pregrad v Sloveniji. Oba ukrepa je možno izvesti v okviru veljavne zakonodaje. Odbor predlaga tudi proučitev možnosti za potrebne spremembe področne zakonodaje in pa, da se nekatere aktivnosti za povečanje varnosti pregrad izpeljejo tudi za pregrade nad 4 m višine.

7.

Odbor ugotavlja, da je Ministrstvo za okolje in prostor sicer ustrezno pripravilo metodologijo za določanje območij, ogroženih zaradi poplav. Vendar pa tudi ugotavlja,

da Vlada kljub temu, da je določanje območij ogroženih zaradi poplav v njeni pristojnosti, še ni določila območij iz 83. člena ZV-1 (površina z vsemi lastnostmi poplav, kot je npr. višina in hitrosti vode). Zato lokalne skupnosti in posamezni investitorji z upoštevanjem predpisane metodologije sami naročajo strokovne podlage za določitev območja in na podlagi tega določijo območja ter po potrebi omilitvene ukrepe. Z uveljavitvijo ukrepov za zmanjševanje ogroženosti, predlaganih s strani lokalnih skupnosti ali investitorjev, se sicer lahko zmanjša poplavna ogroženost samih objektov, predvidenih na teh območjih, v večini primerov pa se žal povečuje poplavna ogroženost sosednjih območij. Zato Odbor predlaga Vladi, da v čim krajšem času prioritetno določi območja, ogrožena zaradi poplav in s tem omogoči celovito prostorsko načrtovanje.

8.

Odbor ugotavlja, da poseben problem večanja poplavne ogroženosti sosednjih območij predstavljajo tudi legalna, predvsem pa nelegalna nasipavanja poplavnih površin. To na nekaterih območjih že sedaj močno povečuje tveganje za nastanek večjih poplav ali poplav, kjer jih prej ni bilo.

9.

Čeprav poplavna direktiva močno poudarja pomen aktivnega zmanjševanja ogroženosti prebivalstva in zmanjševanja škod na premoženju (npr. gradnja in opremljanje objektov, prilagojeno poplavam, prilagojena raba in dejavnosti na poplavnih območjih), se iz sedanje prakse upravljanja z vodami in prostorom nikjer ne odraža ta tako pomemben segment, ki je eden izmed temeljev sodobnega integralnega upravljanja z vodami.

Odbor predlaga, da se sedanje načrtovanje ukrepov zmanjševanja ogroženosti pred poplavami, ki se pripravljajo na državnem nivoju v skladu z 83. členom ZV-1, določi tudi glede na število potencialno ogroženih prebivalcev in velikost možne škode na objektih, zemljiščih in premoženju.

10.

Odbor Ministrstvu za okolje in prostor predlaga, da v najkrajšem možnem roku poskusi poenostaviti postopke na področju upravljanja z vodami, saj se opaža vrsta podvajanj odločitev z različnimi postopki in prenormiranostjo. Odbor predlaga, da se za večjo učinkovitost izvajanja postopkov okrepi kompetentnost in veščine upravnih delavcev in po potrebi tudi finančne vire. Še posebej pa odbor priporoča, da Vlada in ministrstvo še v letošnjem letu proučita možnosti, kako izboljšati notranjo organiziranost inšpekcijskih služb, tudi z njihovo reorganizacijo in s kadrovske okrepitvijo za izvajanje inšpekcijskega nadzora in ukrepanja na terenu.

11.

Odbor tudi ugotavlja, da so raziskave in razvojne naloge na področju voda skromne. Tako na primer manjkajo dobre in poglobljene analize ekonomskih in okoljskih koristi ter stroškov obstoječe rabe vode in celovitih vplivov drugih projektov na vode.

Breda Pečarič
Breda Pečarič
predsednica

Poslano:

- Vladi
- Ministrstvu za okolje in prostor
- Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
- Ministrstvu za gospodarstvo
- Ministrstvu za promet
- Ministrstvu za zdravje
- Inštitutu za vode Republike Slovenije, Hajdrihova ul. 28 C, 1000 Ljubljana
- Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije, Celovška 135, 1000 Ljubljana
- Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani, Hajdrihova ul. 28, 1000 Ljubljana
- Društvu vodarjev Slovenije, Lava 7, 4000 Celje
- Skupnosti občin Slovenije, Partizanska cesta 1, 2000 Maribor
- Združenju občin Slovenije, Zrinskega ulica 9, p.p. 2011, Ljubljana
- Odboru za lokalno samoupravo in regionalni razvoj Državnega zbora

V vednost:

- generalni sekretarki Državnega zbora
- namestniku generalne sekretarke Državnega zbora
- vodji Sektorja za izvajanje dejavnosti Državnega zbora
- vodjem Poslanskih skupin
- članom Odbora za okolje in prostor